

Çilənay Hüseynova

*AMEA Memarlıq
və İncəsənət İnstitutunun
kiçik elmi işçisi*

lər bəstəkarın sevilen mahnıları siyahısına qoşulub. Onun vals janrda da gözəl nümunələr yaratmışdır. Bunlardan "Mən sənənin yanına qışda gəlirdim" "Sən yadıma düşəndə" və s. Bəstəkarın mahnılarında diqqəti cəlb edən ilk növbədə ifadəli melodiya-dır. Onun quruluşu mətnin ən xırda nüanslarını özündə əks etdirir. Bu baxımdan bəstəkarın

də və bir çox başqa müğənnilərin repertuarının bəzəyi olmuşdur. İllər keçməsinə baxmayaraq böyükdən kiçiyə dilər əzbəri olan bu mahnılar bugündə dinlərkən insanın qəlbinin dərinliklərində sızıldadır. Onun nəğmələrində bir yaşamışlıq var. Bəlkədə bu onun vaxtsız ayrıldığı kədərli taleyi ilə əlaqədardır. O gündən onun yaradıcılığı öz istiqamətini deyir. Bu illərdə o Bilməzdim (söz. Oqtay Şamil), "Yoxluğunu bilə-bilə" (söz. Zivər Ağayeva), "Bu bağçadan keçmişəm", "Daha mənə dözülməyəcək", "Gecələr bulaq başı", "Gəl, barışaq"!. (söz. Ə. Kürçaylı) "İllərin sorağın-

Dünyanı gözəl tərənnüm edən Elza İbrahimova

Bəstəkarın nəğmələri bu gün də sevilir

Mahnı janrında dərin iz buraxmış bəstəkarlardan biri də Azərbaycanın və Dağıstanın xalq artisti bəstəkar Elza İbrahimovadır. Elza xanım yaddaşlara həkk olunmuş, qəlblərdə taxt qurmuş mahnıların müəllifi kimi Azərbaycanda mahnı janrının inkişafında əhəmiyyətli rol oynamışdır. O, Qara Qarayev bəstəkarlıq sinifinin yetirməsi olmuşdur. O, simfonik, kamera instrumental janrda əsərlərin müəllifi olmasına baxmayaraq, mahnı janrında da çox gözəl tövhələr yaratmışdır. Bəstəkarın heç kimə bənzəməyən fərdi mahnı üslubu mövcuddur. Onun mahnılarını dinlədikdə melodiyanın xüsusi ifadəliliyinin, mətnin dərinliyinin dinləyicinin ürəyini rıqqətə şahidi oluruq. Elza İbrahimova ilk mahnısını 1969-cu ildə bəstələyib. Məmməd Rahimin sözlərinə bəstələnmiş "Yalan ha deyil" mahnısının ilk ifaçısı Xalq artisti Şövkət Ələkbərova olmuşdur. Tezliklə bu janrda yazılmış bir sıra nümunələr yaranır "Bakının işıqları" "Bulaq başında" "Səslə məni" "Gedək üzün küləyə" və başqaları...

Azərbaycanda tanqo ritmini estradaya gətirən ilk bəstəkarlardan biri olan Elza İbrahimovanın Rəfiq Zəkənin sözlərinə bəstələdiyi "Qurban verərdim" əsəri sovet dövründə bədii şura tərəfindən o qədər də yaxşı qarşılanmırdı. Çünki tanqonun burjuva ahənginin sovet ruhuna uyğun gəlmədiyini bildirilib. Amma sonradan "Qurban verərdim"lə bərabər "Sən mənə lazımsan" (söz. Əliağa Kürçaylı), "Bağçadan keçmişəm" (söz. Ə. Əlibəyli) və s. tanqo ritmində yazılmış musiqi-

mətnlə işləmək bacarığı xüsusi olaraq vurğulanmalıdır. O, şeir seçiminə xüsusi diqqət yetirərək şairlərin mətnlərinə müraciət edir. Onların arasında Məmməd Rahim, Bəxtiyar Vahabzadə, Əliağa Kürçaylı, Məmməd Araz, Dəmir Gədəbəyli, Vahid Əziz, Ramiz Heydər və başqaların qeyd etmək olar. Onun Vahid Əzizin sözlərinə yazılan "Mehribanım" adlı mahnısı dillər əzbəridir. İnsanda xoş ovqat yaranan bu mahnını bir çox sənətkarlar bugündə sevərək ifa edirlər. Bəstəkarın mahnı yaradıcılığına nəzər salarkən burada müəllifin bir sıra mövzulara müraciət etdiyinə şahidi oluruq. Vətənpərvərlik mövzusunda yazdığı ən məşhur mahnılardan biri A. Abdullayevin sözlərinə yazdığı və Rəşid Behbudov tərəfindən ifa olunmuş "Ey Vətən" adlı mahnısıdır. Vətənpərvərlik mövzusunda həsr olunmasına baxmayaraq, "Ey Vətən" bəstəkarın mahnı üslubuna xas olan lirik çalılarla zəngindir. Sonrakı illərdə başqa ifaçılar da bu mahnıya müraciət etmişdilər. Bu ifaçılardan Rauf Adıgözəlov, Akif İslamzadə və başqaları. Qeyd edim ki bugündə gənc ifaçılar tərəfindən sevərək ifa olunur. Heç şübhəsiz ki gələcək nəsillərində ən sevilen vətənpərvərlik mahnısı olacaq.

Elza İbrahimovanın mahnılarını dövrünün ən məşhur ifaçıları səsləndirib. Xatırladaq ki o, bir müddət "Dan Ulduzu" vokal-instrumental ansamblı ilə çalışıb. Bəstələdiyi nəğmələri Rəşid Behbudov, Şövkət Ələkbərova, Sara Qədimova, Oktay Ağayev, Elmira Rəhimova, İlhamə Quliyeva, Flora Kərimova, Akif İslamza-

da", "Mən sənənin yanına qışda gələrdim", "O gözlər" "Sən bir nəğmə, mən bir nəğmə" (söz. Yusif Həsənbəy) "Sən mənə lazımsan", "Sən yadıma düşəndə" (söz D. Gədəbəyli), "Təki sən səslə məni" (söz. Ə. Kürçaylı), "Unuda bilməzsən", "Yar gəldi" (söz. Əli Kərim) "Yoxluğunu bilə-bilə" (söz. Zivər Ağayeva), "Daxirxma" (söz D. Gədəbəyli) mahnıları qəlblərdə taxt qurub.

O dövrün gəncliyin sevimli teletamaşası olan, bugündə izlərkən çox təsir bağışlayan "Sənə axtarıram"dakı (rejissoru Tariyel Vəliyev, ssenari müəllifi Aslan Qəhrəmanov) "Gəl-gəl, gülüm" mahnısı kimin yadından çıxar?

Nəğmə dolu bir dünyama göz açmışdı o gözlər. Bir ömürlük məhəbbətdən söz açmışdı o gözlər...

Əvəzədməz Flora Kərimovanın hiçqırıqları dinləyicilərin hiçqırıqlarına qarışırdı.

Niyə birdən yoxa çıxdı O bəxtəvər gülüşlər, Niyə məni belə yıxdı, Niyə məni belə yıxdı O bəxtəvər gülüşlər?!

Yaradıcılığında bir-birindən maraqlı, orijinal mahnıların bərabər romanslar, sonatlar, kvartetlər də bəstələyib. Elza İbrahimova Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbində yeni yol açıb, ifaçıların rəğbətini, kiçikdən-böyüyədək dinləyicilərin məhəbbətini qazanıb. Musiqini qəlbinin, ruhunun ayrılmaz hissəsinə çevirib.

Ölməz Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadə vaxtilə Elza İbrahimovanın yaradıcılığı haqqında deyib: "Elza İbrahimova mahnı janrında lövhə ustasıdır. O, gözələ görünən dünyanın bəzi dalğalandıran hissələrin, həyəcanların, bir sözlə iç dünyamızın rəssamıdır" Necədə gözəl və dəqiq təsvir edib. Onu unudulmağa qoymayan, ürəklərdə əbədiyyət heykəlini ucaldan da elə bu kövrək, bənzərsiz, qəlbəyatın bəstələrdir. Əminliklə deyə bilərik ki, müasir musiqi mədəniyyətində bundan sonra hansı istiqamətlər yarınsa belə, Elza İbrahimovanın əsərləri əbədi yaşayacaq, onun kövrək, qəlbəyatımlı, sehri musiqiləri hələ neçə-neçə nəsilləri heyran edəcək.